ธรรมจากใจ

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๔๓
ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตาคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ธรรมน่ะ เวลาฟังธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม เห็นไหม มันแสดงธรรมโดยความบริสุทธิ์ของใจ ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี่เป็นธรรมโดยเนื้อหาสาระ ใจบริสุทธิ์เป็นธรรมไง เวลาแสดงออกมาเลยเป็นธรรมบริสุทธิ์ และอีกอย่างหนึ่งมันยุคสมัยสมัยนั้นด้วย เวลาแสดงออกมาคนถึงเข้าใจ นี่เป็นธรรมจังหวะเดียว จังหวะเดียวหมายถึงว่าออกจากใจเลย ออกจากใจที่บริสุทธิ์ เหมือนกับยาออกมาโดยตรงเลย รักษาใจดวงนั้น แล้วใจดวงนั้นมันอยู่ในสภาพแวดล้อมอันเดียวกัน มันเลยเข้าใจตามนั้น

แต่สมัยของเรานี่ เราฟังธรรมกัน เห็นไหม หรืออ่านหนังสือพระไตรปิฎก อ่านมาธรรมเหมือนกัน แต่มันเป็นธรรมที่ว่าจดจารึกมา มันเป็นจังหวะสองแล้ว เป็นจังหวะที่สอง แถมยังสิ่งแวดล้อมต่างกัน เวลาเราคิดไป ฉะนั้นเวลาเรามาฟังเทศน์พระป่ามันถึงแปลกไง เวลาฟังเทศน์พระป่ามันจะออกมาตรง ๆ ออกมาเท่ากับสิ่งแวดล้อมนั้น มันเข้าใจในสิ่งแวดล้อมนั้น ธรรมมันเข้าถึงเรื่องของใจ แต่มันก็ยังเป็นจังหวะสองอยู่ เพราะอะไร? เพราะว่ามันไม่เข้าใจถึงใจดวงนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ถึงกรรมอันนี้ ที่ว่าพูดอย่างไรถึงจะให้คนเข้าใจไง

แต่ของเราอย่างดูอาจารย์ว่าสิ เห็นไหม “แกงหม้อใหญ่” พูดไปเรื่อย สาดไปเรื่อย แล้วแต่ว่าจะเข้าถึงใจเขาไม่เข้าถึงใจ ถ้าเข้าถึงใจมันก็เป็นประโยชน์ นี่ฟังธรรมไง ธรรมเป็นประโยชน์สมัยก่อน แล้วยิ่งมาปัจจุบันนี้ยิ่งยุ่งเข้าไปใหญ่เลย ยุ่งเพราะอะไร? เพราะว่า ดูอย่างพระกัสสปะถามพระพุทธเจ้าสิ “สัจธรรมจะเสื่อม เสื่อมเพราะอะไร?” เสื่อมเพราะว่ามีเงิน เหมือนกับแบงก์ ถ้ามีเงินแท้อยู่มันก็จะบริสุทธิ์อยู่ แต่ถ้ามีเงินปลอมขึ้นมานี่

©2013 www.sa-ngob.com

ตอนนี้เรื่องความเข้าใจของพระ เห็นไหม ตีความกันแล้วเข้าใจ สัจธรรมปฏิรูป สัจธรรมปฏิรูปออกมาเรื่อย ๆ การฟังธรรมเลยไปใหญ่เลย ออกไปเรื่อย ออกไปข้างนอกเรื่อย แม้แต่ของจริงมา ของจริงมานี่มันยังเป็นของที่ล้ำลึก เราต้องใช้ตรรกะพิจารณาเข้าไปแล้วยังเข้าไม่ถึง เรายังเข้ากันไม่ถึงเลย แล้วยิ่งมาใช้ความเห็น พอตรรกะซ้อนเข้าไปอีกชั้นหนึ่ง ตรรกะก็คนที่แบบว่าสัจธรรมปฏิรูปน่ะ ปฏิรูปคือความคิดขึ้นมาเอง จินตนาการขึ้นมาเอง ตัวเองเข้าไปประสบจริง เข้าไปประสบแต่มันเป็นความจริงไหม

ถ้าตัวเองมันไม่เป็นความจริงขึ้นมา นี่มันเคลื่อนออกไปชั้นหนึ่ง ๆ ธรรมมันเลยไปเรื่อย นี่สัจธรรมที่ว่า มันมีโอกาสของคนเรา ถ้ามีอำนาจวาสนามันเข้าใกล้ถึงสัจธรรมได้มาก ถ้าเราไม่มีอำนาจวาสนา การฟังของเรานี่ มันฟังแล้วมันจะเข้าใจ ความเข้าใจมันก็เป็นจินตมยปัญญา จินตมยปัญญามันก็วนอยู่ในนี้ นี่มันแก้อยู่ในกรรมดีกรรมชั่วอยู่นั่นน่ะ กรรมดีให้ผลเป็นดี กรรมชั่วให้ผลเป็นชั่ว เห็นไหม กรรมชั่วกรรมดี

แต่กรรมดีนี่การมีกุศล กุศลทำให้เข้าไปใกล้เข้าไป ๆ เพราะอย่างนี้จากศรัทธาคือความเชื่อจากเนื้อของอริยสัจคือว่าเนื้อของใจ เห็นไหม จากเนื้อของใจละเอียดเข้าไป ๆ แต่มันคิดว่ามันจะเป็นไปได้อย่างไร เราคิดกันว่าเป็นไปไม่ได้ นามธรรมนี่ ดูอย่างจินตนาการสิ อย่างถ้าความคิดของเรานี่ ถ้าความคิดนี้เป็นวัตถุ เห็นไหม ความคิดมันเกิดดับ ๆ ซ้อนเป็นวัตถุนี่ไม่มีที่เก็บ ทำไมมันเก็บได้ ทำไมมันมีความคิดอยู่ในหัวใจได้ตลอดเวลา เกิดได้ ๆ นี่นามธรรมมันเกิดดับได้ตลอดเวลาความเกิดดับจะคิดเป็นวัตถุชิ้นใหญ่ขนาดไหนก็ได้ ชิ้นเล็กขนาดไหนก็ได้ แต่แล้วก็ซับซ้อนเข้าไปในหัวใจ

นี่นามธรรมมันเป็นอย่างนั้น มันเป็นสิ่งที่มหัศจรรย์ แต่ถ้าเป็นวัตถุออกมานี่ เก็บเข้าในห้องในหับไม่พอที่เก็บหรอก มันเป็นวัตถุ มันขวางเขาไปหมด มันเต็มไปหมด มันต้องใช้เนื้อที่ มันต้องมีที่เก็บ เก็บข้าวเก็บของ พอเก็บข้าวเก็บของมันซ้อนเข้าไป ๆ ๆ ความซ้อนเข้าไปนี่ เวลาเราคิดถึงความคิด เราคิดอย่างนั้น คิดถึงอาการของใจ คิดถึงเป็นอย่างนั้น

©2013 www.sa-ngob.com

นี่อาการของใจก็เป็นอย่างหนึ่ง แล้วตัวอาการของใจนี่มีธรรม พอมีธรรมคือว่าสมาธิธรรมไง มีสมาธิ มีความเห็นชอบ ความมีปัญญานี่ ปัญญานี่มันจะก้าวเข้าไป มันจะม้วนตัวกลับเข้าไป พอม้วนตัวกลับเข้าไปนี่ มันจะย้อนกลับเข้าไป ธรรมอันนี้ถึงจะเป็นธรรมจริงที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องการอันนี้ สะกิดให้ได้รู้ เวลาสะกิดน่ะ สะกิดให้ได้รู้ ได้คิด พอความได้คิดอันนี้ปัญญามันจะม้วนกลับเข้าไป พอปัญญาม้วนกลับเข้าไป มันก็จะเข้าไปชำระ

นี่ธรรมจังหวะเดียวไง ธรรมที่เกิดจากใจ แต่ของเรานี่ ๒ – ๓ จังหวะนะ ข้างนอกก็ ๒ – ๓ จังหวะ ข้างในก็ ๒ – ๓ จังหวะ เพราะอะไร? เพราะมันเป็นโลกียะ มันไม่เป็นเนื้อของใจ มันเป็นอาการของความคิดไง มันเป็นโลกียะ เพราะมันเป็นอาการของใจ แต่พอมีสมาธิเข้ามานี่ มันเป็นปัญญาขึ้นมา พอมีสมาธิขึ้นมานี่ มันจะคิดเข้าไปถึงเนื้อของจิต เห็นไหม ที่ว่าฐีติจิตทำให้เกิดอวิชชา

นี่อวิชชาเกิดจากตรงนั้น แล้วอวิชชาเป็นวิชชา วิชชาเป็นเครื่องดับ พอวิชชาเป็นเครื่องดับวิชชากลับเข้าไปตรงนั้น ไปที่ตัวฐีติจิต ฐีติจิตนี่เป็นภวาสวะ เป็นตัวภพ นี่เนื้อของใจ ถึงจะเป็นนามธรรมอยู่ หมายถึงว่ามีอยู่ไง ธาตุรู้เป็นนามธรรม เป็นธาตุรู้อยู่ ธาตุรู้นี่มันถึงเป็นวิญญาณออกมา

นี่วิญญาณเปลือก ๆ เห็นไหม วิญญาณอารมณ์กระทบกับวิญญาณปฏิสนธิวิญญาณ ตัวปฏิสนธิวิญญาณคือตัวพาไปเกิด นี่เวลาเกิดตาย ตัวนั้นตัวพาไปเกิด อาการเกิดแล้ว เกิดเป็นเทวดาได้สถานะอย่างหนึ่ง ได้ขันธ์ ๔ เกิดเป็นพรหมได้อย่างหนึ่ง เกิดเป็นมนุษย์ได้อย่างหนึ่ง เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉานได้อย่างหนึ่ง อาการที่เกิดขึ้นมาเป็นภพชั้นนอก ภพเปลือก เห็นไหม

แต่ภพที่ใจสำคัญ เราเข้าใจว่าภพคือว่าภาวะของมนุษย์นี่สำคัญ สำคัญขณะที่เป็นมนุษย์เท่านั้น แต่ที่ว่าภพที่ใจนั้นมันเป็นความสำคัญทุก ๆ ภพ ทุก ๆ ชาติ เพราะทุก ๆ ภพ ทุก ๆ ชาติต้องอาศัยตัวนั้นเป็นตัวไปเกิด ตัวภพของใจถึงสำคัญกว่าภพข้างนอก ภวาสวะถึงสำคัญกว่าข้างนอก ฉะนั้นพอสำคัญกว่าข้างนอก ทำลายตัวนั้นหมด ทำลายตัวนั้นถึงว่ามันมีอยู่ไง มันเป็นสิ่งที่ว่าเป็นเนื้อของใจที่มีอยู่ แล้วสะอาดได้ พอสะอาดได้นี่ ทีนี้ก็ไม่ต้องไปเกิดอีก เพราะว่ามันไม่มีเชื้อสืบต่อ

©2013 www.sa-ngob.com

ฉะนั้นธรรมตัวนั้น ธรรมที่ว่าธรรมจังหวะเดียว จังหวะเดียวก็เข้าถึงเนื้อของใจ แต่เราสืบสาวกันออกมา ถ้าพูดถึงย้อนกลับเข้าไปแล้วมันขาดด้วน พอมันขาดด้วนสืบต่อไม่ได้ ปัญญาไม่มี คำว่าปัญญาไม่มีคือว่ามันไม่ก้าวเดิน แต่ถ้าสืบต่อออกมานี่ มันเป็นว่าสิ่งนี้มีถึงมีสิ่งนั้น ความคิดสืบต่อไปเรื่อย ๆ อันนี้เป็นโลกออก ไหลออกมา ไหลไปตามกระแส องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าให้ทวนกระแสกลับเข้าไปข้างใน ทวนกระแสกลับเข้าไป

แต่การทวนกระแสกลับเข้าไปนี่ มันต้องใช้พลังงาน เพราะอะไร? เพราะการที่ออกมานี่มันก็เป็นพลังงาน พลังงานเพราะว่ามันเป็นสถานะของมนุษย์ ขันธ์ ๕ มันคิดออกมา นี่มันเป็นสายยาว ๆ ออกมา แล้วการย้อนกลับ ทวนกระแสกลับมันต้องอาศัยสมาธิ อาศัยความสงบเข้าไป การทวนกระแสไม่ใช่ทวนกระแสธรรมดา มันต้องมีพลังงานถึงจะจับตัวนี้ทวนกระแสเข้าไปได้ พลังงานของเราเกิดขึ้นจากสัมมาสมาธิด้วย จิตที่มีสมาธิมาก เขาถึงบอกว่าสมาธินี่ทางไสยศาสตร์ใช้แค่สมาธิ ไสยศาสตร์น่ะใช้สมาธิแล้วใช้เพ่งดูออกไปอย่างที่ว่านี่ ใช้เพ่งดู ใช้กำหนดดู

แต่ในหลักของศาสนา มันจะชำระกิเลสด้วยใช้ปัญญา สมาธินี้เป็นแค่เครื่องหนุนเอง สมาธิเป็นเครื่องหนุนให้เกิดปัญญา แต่ไสยศาสตร์นี้ไม่ต้องใช้ปัญญา ใช้แค่สมาธิ ถึงว่าใช้ขอเอา ใช้เป็นสูตรสำเร็จ กำหนดมาเป็นรูปแบบเลย กำหนดไปอย่างนั้น วิชชานั้นกำหนดอย่างนั้น ทำจิตอย่างนั้น จะให้เห็นอย่างนั้น เห็นอย่างนั้น รู้อย่างนั้น รู้ตามความเห็นของสมาธิ นี่ไสยศาสตร์

แต่ถ้าเป็นพุทธศาสน์นั้นสมาธินี้เป็นแค่เครื่องรองรับให้เกิดปัญญา ปัญญาตัวนี้นี่ภาวนามยปัญญา นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ตรงนี้ มีมรรคตรงนี้ถึงได้ตรัสรู้ขึ้นมาได้ ถ้าไม่มีมรรคขึ้นมา มันก็เป็นสมาธิอย่างนั้น คือว่าสมาธิยังไม่เกิดปัญญา ถ้าเป็นสัมมาสมาธิก็เป็นประโยชน์ ถ้าเป็นมิจฉาก็เป็นไสยศาสตร์ไป ไสยศาสตร์ไปก็ทำคุณไสยไปให้ผลกับใจดวงนั้น ใจดวงนั้นดับไป ใจดวงนั้นต้องมีกรรม กรรมตัวนั้นทำให้เกิดเป็น เห็นไหม ที่ว่าเป็นปอบ เป็นผีนี่ เพราะการเล่นของ

นี่มิจฉาสมาธิให้โทษเป็นอย่างนั้น ถึงว่าทำคุณงามความดี อุตส่าห์สร้างสมขึ้นมาเพื่อเป็นประโยชน์ แล้วถือเนื้อถือตนไง นี่ผู้วิเศษ ผู้วิเศษคือว่าเหนือคน ความที่เป็นเหนือคน แต่เหนือคน

©2013 www.sa-ngob.com

ขึ้นมา เหนือคนในทางความเห็นผิด แต่ถ้าเหนือคนขึ้นมา เห็นไหม คนเหมือนกัน แต่ใช้ปัญญาใคร่ครวญไตร่ตรองเข้าไปก่อน มันจะสืบต่อเข้าไป สืบต่อเข้าไป สืบต่อจนตัดขาด อันนี้เหนือคนเหนือโดยที่ว่าเป็นอริยบุคคล...

(เทปสิ้นสุดเพียงเท่านี้)

©2013 www.sa-ngob.com